

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ

**Azərbaycan Respublikasının
Elm və Təhsil Nazirliyinin**

3-23/3-2-548F/2025/1 nömrəli *08.09* 2025-ci il
tarixli əmri ilə təsdiq edilmişdir.

MAGİSTRATURA SƏVIYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın şifri və adı: 7003003 – Dekorativ-tətbiqi sənət

BAKİ – 2025

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Magistratura səviyyəsinin 7003003 – Dekorativ-tətbiqi sənət ixtisası üzrə təhsil proqramı (bundan sonra – təhsil proqramı) “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də “Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə ixtisasların Təsnifatı”na, qabaqcıl beynəlxalq təcrübə və əmək bazarının tələblərinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.
- 1.2. Təhsil proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:
 - ixtisas üzrə məzunun səriştələrini, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə tədris və təlim metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktur və kadr potensialına olan tələbləri, təhsilalanın təcrübə keçmə, işə düzəlmə və təhsilini davam etdirmə imkanlarını müəyyənləşdirmək;
 - təhsilalanları və işəgötürənləri məzunların əldə etdiyi bilik, bacarıq və təlim nəticələri ilə tanış etmək;
 - təhsil proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı prosesə cəlb olunan tərəfdaşları məlumatlandırmaq.
- 1.3. Təhsil proqramı, tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq, Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və həmin ixtisas üzrə magistr hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.
- 1.4. Təhsilalanın 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 akademik saatdır (xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla). Bu zaman auditoriya saatlarının həcmi 12-16 akademik saat təşkil edir. Peşəkar məqsədlər üçün dərinədən öyrənilən ixtisaslaşmalar üzrə həftəlik dərs yükünün həcmi dəyişdirilə bilər.
- 1.5. Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən ixtisasın həmin müəssisədə kadr hazırlığı aparılan hər bir ixtisaslaşması üzrə ayrıca təhsil proqramı hazırlanmalıdır. Hər bir ixtisaslaşma üzrə təhsil proqramı müvafiq ixtisasın təhsil proqramındakı bölmələrlə yanaşı, həmin ixtisaslaşma üzrə tədris və təlim metodları, təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi üsulları, təcrübələrin təşkili və qiymətləndirilməsi və s. bölmələri də əks etdirməlidir.

2. Məzunun səriştələri

- 2.1. Təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı ümumi səriştələrə yiyələnəlməlidir:
 - peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri müstəqil şəkildə həll edə bilmək;
 - müvafiq fəaliyyət və metodları təklif etmək, planlaşdırmaq, onların cari və perspektiv nəticələrini təhlil etmək;
 - fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin səbəblərini araşdırmaq, konkret vaxt çərçivəsində və məhdud informasiya şəraitində onları həll edə bilmək;
 - fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı müvafiq texnologiya və metodları seçmək və onlardan istifadə etmək, həmçinin gözlənilən nəticələri müəyyənləşdirmək, dəyərləndirmək və qiymətləndirmək;
 - fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı öz fəaliyyətini tənqidi şəkildə dəyərləndirmək;
 - fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri Azərbaycan dilində və bir xarici dildə şifahi və yazılı olaraq təqdim etmək, əsaslandırmaq, həmçinin mütəxəssis və qeyri-mütəxəssislərlə birgə müvafiq müzakirələrdə iştirak etmək;

- müxtəlif üsullarla öz bilik və səriştələrini başqalarına ötürə bilmək;
- istənilən şəraitdə etik davranış qaydalarına uyğun şəkildə fəaliyyət göstərmək, şəxsi davranışlarının etik aspekt və imkanlarını, məhdudiyyətlərini və sosial rolunu anlamaq;
- davamlı öyrənmə və peşəkar inkişafı ilə bağlı özünün və digərlərinin ehtiyaclarını qiymətləndirmək, həmçinin müstəqil öyrənmə üçün zəruri olan səmərəli metodlardan istifadə edə bilmək;
- dekorativ-tətbiqi sənət və sənətsünaslıq elminin prinsiplərinə əsasında dekorativ-tətbiqi sənətin inkişaf tendensiyalarını, konseptual və eksperimental istiqamətləri bilmək;
- təqdim etdiyi layihəni əsaslandırmağa bilmək;
- müasir rəqəmsal proqramlardan istifadə edərək layihələr yaratmağa bilmək;
- komanda daxilində yaradıcı əməkdaşlıq qurmaq;
- sifarişçilər, ustalar və istehsalçılarla birgə bədii nümunənin hazırlanmasında iştirak etmək;
- hazır nümunələri sərgilər, sifarişçilər və müsabiqələr üçün peşəkar səviyyədə təqdim etmək və portfolio hazırlamaq;
- müasir texnologiyalar nəzərə alınmaqla dekorativ-tətbiqi sənət sahəsində konseptual, eksperimental və innovativ ideyalar irəli sürmək.

2.2. Təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı peşə səriştələrinə yiyələnməlidir:

Dekorativ-tətbiqi sənət əsərlərinin bərpası (sahələr üzrə) ixtisaslaşması üzrə:

Dekorativ-tətbiqi sənət əsərlərinin bərpası (Bədii toxuculuq)

- bədii toxuculuq əsərlərini sənətsünaslıq elminin prinsipləri əsasında təhlil etmək, onların estetik, tarixi və mədəni dəyərini müəyyənləşdirmək;
- layihə (texniki layihə) yaradıcılığını və material seçimini bərpa tələblərinə müvafiq olaraq planlaşdırmaq;
- texniki məsələlərin müəyyənləşdirilməsi prinsiplərini, bitki və kimyəvi boyaların mənşəyini, bədii toxuculuğa səciyyəvi olan texnologiyaları peşəkarlıqla bir-birindən fərqləndirmək;
- ümumdünya toxuculuğuna səciyyəvi olan texnologiyaları, ornamental və bədii estetik dəyərlərin semantikasını peşəkarlıqla bir-birindən fərqləndirə bilmək;
- bədii toxuculuq sənətinə məxsus ənənəvi texnika növlərindən həmçinin, bərpa işlərini həyata keçirmək üçün ənənəvi və müasir qurğulardan istifadə etmək;
- bərpa işində iplərin müqavimət dərəcəsini bilmək, onların rəng tərkibindən asılı olan xüsusiyyətlərini mərhələli və ardıcılıq prinsipləri çərçivəsində həyata keçirmək.
- müxtəlif bərpa alətlərindən bədii toxuculuq əsərlərində yaranacaq nöqsanların qarşısının alınmasında, həmçinin işin konstruktivliyinə aid olan məsələlərdən ustalıqla istifadə etmək;
- bədii toxuculuq əsərlərində, uyğun məmulatlarda zədələnmiş və ya tamlığını itirmiş nahiyyə və ya hissələrin layihəsini vizual şəkildə və müəyyən eskizlər əsasında hazırlamaq;
- müasir rəqəmsal proqramlar vasitəsilə texniki layihənin ölçü və teksturasına müvafiq olaraq bərpa olunmuş bədii toxuculuq nümunələrini hazırlamaq;
- bərpa etdiyi nümunələr əsasında portfolio hazırlamaq, sərgi keçirmək və sifarişçilərlə dialoq aparmaq;
- bədii toxuculuq bərpaçılığında müasir rəqəmsal proqramlardan istifadə etməklə mürəkkəb və miqyaslı layihələr hazırlamaq.

Dekorativ-tətbiqi sənət əsərlərinin bərpası (Bədii xalça)

- bədii xalça nümunələrini sənətsünaslıq elminin prinsipləri əsasında təhlil etmək, onların estetik, tarixi və mədəni dəyərini müəyyənləşdirmək;

- layihə (texniki layihə) yaradıcılığını və material seçimini bərpa tələblərinə müvafiq olaraq planlaşdırmaq.
- texniki məsələlərin müəyyənləşdirilməsi prinsiplərini, bitki və kimyəvi boyaların mənşəyini, xalça toxuculuğuna səciyyəvi olan texnologiyaları peşəkarlıqla bir-birindən fərqləndirmək;
- ümumtürk xalça toxuculuğunda ornamental və bədii estetik dəyərlərin semantikasına həm ənənəvi həm də texnologiyaların tətbiqi üsullarını xalça bərpaçılığında ustalıqla həyata keçirmək;
- xalça sənətinə məxsus ənənəvi texnika növlərindən həmçinin, bərpa işlərini həyata keçirmək üçün həm ənənəvi, həm də müasir qurğulardan istifadə etmək;
- bərpa işində iplərin müqavimət dərəcəsini bilmək, onların rəng tərkibindən asılı olan xüsusiyyətləri mərhələli və ardıcılıq prinsipləri çərçivəsində həyata keçirmək;
- müxtəlif bərpa alətlərindən xalçalarda yaranacaq nöqsanların qarşısının alınmasında həmçinin, işin konstruktivliyinə aid olan məsələlərdən ustalıqla istifadə etmək;
- xalça və xalça məmulatlarında zədələnmiş və ya tamlığını itirmiş nahiyələrin və ya hissələrin layihəsini vizual şəkildə və müəyyən eskizlər əsasında hazırlamaq;
- müasir rəqəmsal proqramlar vasitəsilə texniki layihənin ölçü və teksturasına müvafiq olaraq bərpa olunmuş xalça nümunələri hazırlamaq;
- bərpa etdiyi nümunələr əsasında portfolio hazırlamaq;
- xalça bərpaçılığında müasir rəqəmsal proqramlardan istifadə etməklə mürəkkəb və miqyaslı layihələr hazırlamaq.

Dekorativ-tətbiqi sənət əsərlərinin bərpası (Bədii keramika və şüşə)

- bədii keramika və şüşə nümunələrini sənətsünaslıq elminin prinsipləri əsasında təhlil etmək,
- bədii keramika və şüşənin yaranma texnologiyalarını və istifadə olunan materialları fərqləndirə bilmək;
- keramika və şüşə məmulatlarının quruma və bişmə prosesində yaranan müxtəlif kiçilmə və digər texnoloji prosesləri nəzərə alaraq bərpa prosesini həyata keçirə bilmək;
- bərpa prosesində keramik boyaların xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq onları düzgün seçmək və tətbiq etmək;
- tələb olunan hissələrin müəyyənləşdirə və istənilən hər hansı bir materialın işləmə üsulu əsasında bərpasını təyin edə bilmək;
- tətbiq olunan boyaların analizini və təyin edilməsini, o cümlədən müasir və bədii texnologiya üsullarını tətbiq etmək;
- gil, saxsı və çini materialların işləmə prosesində texniki üsullarını tətbiq edərək bu məmulatların tərkibi, model və formaların bərpasını, istifadə olunan boyaların dəqiqləşdirilməsini bacarmaq;
- köhnə və yeni keramika və şüşə məmulatların zədələnmiş hissələrini müəyyənləşdirmək;
- icraçının təcrübəsinə, aparılan elmi texniki analizlərlərin və araşdırmaların nəticələrinə söykənərək bərpa növünü seçib təyin etmək;
- bərpaya məruz qalmış keramik məmulatların öncəki və bərpadan sonrakı vəziyyətini müqayisə etmək;
- bərpaya başlamazdan əvvəl zədələnmiş hissənin bir neçə variantda görüntüsünü texniki avadanlıqlar vasitəsi ilə çəkmək;
- bərpa başa çatdıqdan sonra həmin nahiyənin əvvəlki görüntüsünə nisbətə müqayisə etmək.

Dekorativ-tətbiqi sənət əsərlərinin bərpası (Bədii metal)

- bədii keramika və şüşə nümunələrini sənətsünaslıq elminin prinsipləri əsasında təhlil etmək;
- bədii metal yaranma texnologiyalarını və istifadə olunan materialları fərqləndirə bilmək;
- metal məmulatlarının materiallarını təyin və analiz edə bilmək;

- metalin digər materiallarla qarışığını təyin etmək;
- tələb olunan materialın müəyyənləşdirə və əşyanın bərpasında müvafiq texniki üslubu tətbiq etməyi bilmək;
- latun, gümüş, qızıl, dəmir, mis və s. metalların temperaturunun uyğunluğunu, məmulatın üzərində olan işləmə texnikası ilə bərabər istifadə olunan rəng, boya və başqa texnikaların tətbiqini təyin etmək;
- bərpa prosesi zamanı rəngləri material üzərinə tətbiq edərək uyğunlaşdırmaq;
- bərpaya gəlmiş əşyanın zədələnmiş hissələrini müəyyənləşdirmək;
- zədələnmiş əşyanın arxaikliyini, qədimliyini qoruyub saxlamaq şərti ilə texniki üsullarla yeni formaya salmaq;
- bərpaya məruz qalmış məmulatların öncə fiksə edə və bərpa zamanı müəyyən texniki üsullarla yenidən işləyə bilmək;
- məmulatın bərpadan sonrakı vəziyyətini yenidən fiks edərək əvvəlki vəziyyəti ilə müqayisə etmək və bərpa işlərinin effektivliyini qiymətləndirmək;
- məmulatın əvvəlki vəziyyətinin qoruyub saxlamaq məqsədi ilə boya və turşulardan istifadə edərək yenidən ilkin vəziyyətə qaytara bilmək.

Bədii toxuculuq ixtisaslaşması üzrə:

- bədii toxuculuq nümunələrini sənətsünaslıq elminin prinsipləri əsasında təhlil etmək;
- ərşəyə gətirilmiş bədii toxuculuq nümunəsini təhlil edə bilmək;
- müxtəlif təyinatlı mürəkkəb tekstil məhsullarının (dekorativ, məişət, geyimə yönəlik və s.) həm estetik, həm də funksional tələblərini nəzərə alaraq bədii toxuculuq nümunələri (o cümlədən xovlu və xovsuz), o cümlədən ənənəvi və müasir üsulların sintezi ilə bədii toxuculuq nümunələri yaratmaq;
- kompozisiya və rənglərin uyğunluğunu layihələndirmə zamanı tətbiq edə bilmək;
- bədii toxuculuq üzrə tanınmış rəssamların əsərlərini tanımaq, onların üslub xüsusiyyətlərini və yaradıcılıq prinsiplərini təhlil etmək;
- təbii (pambıq, yun, kətan və s.) və sintetik liflərin (fiber art), bitki və kimyəvi mənşəli boyaların, müxtəlif toxuculuq texnologiyalarının (əlavə usullar daxil olmaqla) xüsusiyyətlərini, layihənin məqsədinə uyğun ölçü, tekstura və kompozisiya detallarını nəzərə alaraq tələblərə uyğun bədii toxuculuq nümunəsi hazırlaya bilmək;
- mürəkkəb ornamental və süjetli kompozisiya əsaslı əsər yarada bilmək;
- fərdi üslubunu formalaşdırmağa bilmək;
- toxuculuq və naxış ornamentlərinin semantikasını bilmək, onların mənşəyini, simvolikasını və mədəni kontekstini təhlil etmək;
- bədii toxuculuq nümunələrinin interyerdə müasir estetik prinsiplərə uyğun istifadəsini bilmək və tətbiq etmək;
- geyimlərdə bədii toxuculuq nümunələrindən estetik və funksional cəhətdən istifadə edə bilmək;
- bədii toxuculuq materiallarından istifadə etməklə installyasiyaları yarada bilmək;
- sadə və mürəkkəb keçirilmə, dolama və düylənmə kimi ənənəvi texnikalardan, həmçinin ənənəvi və müasir qurğulardan bacarıqla istifadə edə bilmək;
- hər bir texnikanın konstruktiv xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq müxtəlif alətlərdən məqsədəuyğun şəkildə faydalanmağı bacarmaq;
- qarışıq texnikalardan və iplik olmayan materiallardan (metal lövhəcik, şüşə çubuqlar, bambuk və s.) istifadə etməklə sintezli əsər yaratmaq;
- mürəkkəb 3 ölçülü kompozisiyalar qura bilmək;
- bədii toxuculuq layihələrinin ilkin mərhələsində ideyanı vizual şəkildə ifadə edə bilən əl eskizləri və rəqəmsal təqdimatlar hazırlaya və eskiz üzrə toxuculuq prosesinə nəzarət edə bilmək.

Bədii xalça ixtisaslaşması üzrə:

- dekorativ-tətbiqi sənət (bədi xalça) ilə sənətsünaslıq elminin prinsiplərinə əsaslanaraq dekorativ-tətbiqi sənətin inkişaf tendensiyalarını bilmək;
- sənətsünaslığın elmi-nəzəri prinsiplərinə uyğun olaraq bədii xalça nümunələrini təhlil edə bilmək;
- ümumtürk xalça toxuculuğunun ənənələri əsasında milli xalça nümunələrini (xovlu və xovsuz) təhlil edə bilmək;
- xalça dizaynında simmetriya, anti-simmetriya, sxematik quruluşlar, balans, ritm, rəng kanonlarının harmoniyası və ornamental formaların yerləşdirilməsi üzrə nəzəri biliklərə malik olmaq;
- xalçanın istifadə məqsədi, yerləşəcəyi məkan, estetik tələblərini nəzərə alaraq həm funksional, həm də orijinal bədii xalça nümunələri hazırlaya bilmək;
- semantik mənaya malik olan ənənəvi formaları qorumaqla yanaşı, yeni dizayn yanaşmaları ilə fərdi üslub yarada bilmək;
- xalçaçı rəssamların əsərlərini tanımaq, onların üslub xüsusiyyətlərini və yaradıcılıq prinsiplərini təhlil etmək;
- təbii və sintetik ipliklərin, bitki və mineral mənşəli boyaq maddələrinin xüsusiyyətlərini və müxtəlif xalça toxuma texnologiyalarını (xovsuz və xovlu toxuma üsulları daxil olmaqla) dərinləndirib bilmək və bu bilikləri layihələrinə texniki cəhətdən düzgün və estetik baxımdan uğurlu şəkildə tətbiq etmək;
- Azərbaycanın zəngin xalçaçılıq məktəblərini və xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq müasir xalça eskizləri yarada bilmək;
- ənənəvi motiv və klassik kompozisiyaları müasir dizayn prinsipləri ilə sintez edərək yenilikçi texniki layihələr (çəşni) və xalça nümunələri yarada bilmək;
- mürəkkəb 3 ölçülü kompozisiya qura bilmək;
- ornamentlərin rəmzi mənalarını, rənglərin psixoloji və dekorativ vizual təsirini anlayaraq kompozisiyanın ümumi ahəngini qorumaq;
- estetik dəyəri yüksək olan xalçalar yarada bilmək;
- xalça layihələrinin ilkin mərhələsində əl və ya rəqəmsal texnologiyalardan istifadə etməklə eskizlər hazırlayaraq ideyanı vizuallaşdırmağa bilmək.

Bədii keramika və şüşə ixtisaslaşması üzrə:

- dekorativ-tətbiqi sənət (bədi keramika və şüşə) və sənətsünaslıq elminin prinsiplərinə əsaslanaraq dekorativ-tətbiqi sənətin inkişaf tendensiyalarını bilmək;
- bədii keramika və şüşə sənəti nümunələrini sənətsünaslıq (dekorativ-tətbiqi sənət) elminin prinsipləri əsasında təhlil etmək;
- mürəkkəb təyinatlı, estetik və funksional tələblərə uyğun olaraq keramika və şüşə materialların digər materiallarla birləşdirilən istifadə imkanlarını və müvafiq layihələrin hazırlanmasının plastik həllini vermək;
- bədii və yaradıcı vəzifələr qoymaq, onların həllini təklif etmək, müvafiq sənət nümunələrinin yaradılmasının bədii üsullarını bilmək, bu üsulları praktik yaradıcılıq prosesində tətbiq etmək;
- müasir texnologiyalar nəzərə alınmaqla dekorativ-tətbiqi sənət sahəsində konseptual, eksperimental və innovativ ideyalar irəli sürmək;
- innovativ yanaşma tələb edən müasir rəqəmsal proqram vasitəsi ilə bədii keramika və şüşə nümunələrinin layihəsini yaratmaq;
- dekorativ-tətbiqi sənət sahəsində dizayn və bədii yaradıcılığın mövcud vəziyyətini əks etdirən formaqurma texnologiyaları sahəsində eksperimental işləri planlaşdırmaq;
- orijinal layihə və seriya istehsalı üçün layihə eskizlərini və prototiplərini yaratmaq;

- kompozisiya, forma, stilizasiya və rəng qanunlarına əsaslanmaqla keramika və şüşə nümunələri və yeni kompozisiyalar yaratmaq;
- tarixi keramika məmulatlarının işlənmə üsullarını bilməklə yaradıcılığında tətbiq etmək;
- 3D kompozisiyalar yaratmaqla bərabər, bədii keramika və şüşə işlərinin ənənəvi və müasir texnologiyalarını sintezli şəkildə tətbiq etmək və mürəkkəb və həcmli keramika və şüşə layihələri hazırlamaq;
- eskiz və texniki layihə əsasında rəng qammasını tərtib etmək və keramika və şüşə nümunəsinin yaradılmasını planlamaq;
- forma, rəng və sujet əsasında bədii keramika və şüşə əsərində fərdi üslub istifadə etmək;
- kompozisiyasının ideyasına görə material seçimi etmək;
- estetik dəyərləri nəzərə alaraq interyer və digər panno tipli layihələrin tələblərinə uyğun tekstura və material seçimini bacarmaq.

Bədii metal üzrə:

- dekorativ-tətbiqi sənət (bədii metal) və sənətşünaslıq elminin prinsiplərinə əsaslanaraq dekorativ-tətbiqi sənətin inkişaf tendensiyalarını bilmək;
- mürəkkəb təyinatlı, estetik və funksional tələblərə uyğun olaraq metal materialların digər materiallarla sintezini və müvafiq layihələrin hazırlanmasının plastik həllini bacarmaq;
- ənənəvi və müasir metal işləmə texnologiyaları, material növləri (bürünc, mis, gümüş, dəmir və s.) və onların bədii-estetik xüsusiyyətləri barədə məlumata malik olmaq;
- bədii sənət və dizaynın fəlsəfi, estetik və mədəni kontekstini dərk edərək yeni layihələrin yaradılmasında bu biliklərdən istifadə etmək;
- əsərlərin konservasiyası, rekonstruksiyası və bərpası prinsiplərini bilmək və praktik fəaliyyət prosesində tətbiq etmək;
- qara və əlvan materialların xassələrini fərqləndirmək və layihələrinə yaradıcılıqla (stilizasiya) tətbiq edə bilmək;
- müxtəlif metal materialları ilə işləmə texnikalarını (döymə, tökmə, oyma, cilalama və fakturalama, minalama, lehimləmə və qaynaq, pirsinq, ştamplama və presləmə, patina və kimyəvi rəngləmə, qalvanoplastika və s.) sərbəst tətbiq edə bilmək;
- yaradıcılıq və tədqiqat əsasında bədii metal nümunələrini layihələndirə və reallaşdırma bilmək;
- hər bir texnikanın konstruktiv xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq müxtəlif alətlərdən (çəkic, qayçı, maşa, iskənə və s.) məqsədə uyğun şəkildə istifadə etmək;
- əsərlərinin eskizlərini və 3D modellərini rəqəmsal və əl vasitələri ilə hazırlaya, xüsusi heykəltaraşlıq prinsiplərini əks etdirən installasiyalar qura bilmək;
- bədii metal sənətində araşdırma metodologiyalarını tətbiq etmək və eksperimental tədqiqatlar aparmaq, nəticələri sənədləşdirə və təqdim edə bilmək;
- layihə yaradıcılığını və material seçimini məqsədyönlü şəkildə planlaya bilmək;
- bədii metal layihələrinin ilkin mərhələsində ideyanı vizual şəkildə ifadə edə bilən eskizlər hazırlaya bilmək;
- müasir rəqəmsal proqramlar vasitəsilə layihənin ölçü, tekstura, faktura və kompozisiya detallarını nəzərə alaraq tələblərə uyğun bədii metal nümunələri yarada bilmək.

3. Təhsil proqramının strukturu

- 3.1. Təhsil proqramının mənimsənilməsinin normativ müddəti və məzunlara verilən ali elmi-ixtisas dərəcəsi:

İxtisaslaşmaların adları		Verilən dərəcə	Əyani forma üzrə təhsil müddəti	Kreditlərin sayı
○	Dekorativ-tətbiqi sənət əsərlərinin bərpası (sahələr üzrə)	Magistr ali elmi-ixtisas	1.5 il	90
○	Bədii toxuculuq			
○	Bədii xalça			
○	Bədii keramika və şüşə			
○	Bədii metal			

3.2. Təhsil proqramı ixtisas (ixtisaslaşma) üzrə 90 (1,5 il) AKTS kreditindən ibarət olmalıdır. Hər semestrədə 5 fəndən çox olmamaq şərti ilə 30 kredit nəzərdə tutulmuşdur. Kreditlər aşağıdakı şəkildə bölüşdürülür:

1	<p>Akademik yazı və etika</p> <p><i>Bu fənnin məqsədi akademik yazı, danışmaq və dürüstlüyün əsaslarını öyrətmək, magistrantların elmi məqalə, dissertasiya, esse və digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazmaq, konfrans, simpozium, seminar və elmi diskussiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq, nəşr etikası bacarıqlarını inkişaf etdirməkdir. Fənn təhsilalanlara akademik üslub, mənbələrdən düzgün istifadə, istinad qaydaları və etik normalar haqqında bilik və səriştələr verəcəkdir.</i></p>	6
2	<p>Layihələrin idarə olunması</p> <p><i>Bu fənn çərçivəsində layihə üzrə komanda quruculuğu və fəaliyyətinin xüsusiyyətləri, layihədə liderlik, layihə menecerinin vəzifələri və digər məsələləri ətraflı izah olunur, eləcə də layihənin mahiyyəti, vaxt cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzularda biliklər aşılır. Bununla yanaşı, sözügedən fənn layihələrin çevik idarə edilməsi ilə bağlıdır. Burada dəyişikliklər fonunda layihələrin idarə edilməsi, risklərin düzgün qiymətləndirilməsi, "Məhsul sahibi" və "Scrum Master" in vəzifələri və s. mövzular əhatə olunmalıdır.</i></p>	6
3	<p>Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən məcburi fənlər¹</p> <p><i>ixtisaslaşmadan asılı olaraq buraya daxil edilən fənlər hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən fərdi qaydada müəyyən edilir və həmin ixtisaslaşmanın təhsil proqramında öz əksini tapır.</i></p>	72
...	<p>Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən seçmə fənlər²</p>	

¹ Burada "fənlər" dedikdə fənlərlə yanaşı, layihələr (eləcə də "Capstone" layihəsi), yaradıcılıq işi, laboratoriya işləri və digər aidiyyəti tədris fəaliyyətləri (olduğu təqdirdə) başa düşülür. Bu fənlər akademik heyətin təcrübəsi, tədqiqat infrastrukturunu, yerli və beynəlxalq iş imkanları nəzərə alınaraq ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilir və müvafiq ixtisaslaşma üzrə qəbul olan təhsilalan üçün məcburi xarakter daşıyır. Bu bölmədə minimum 4 fənn olmalıdır.

² Burada "fənlər" dedikdə fənlərlə yanaşı, layihələr (eləcə də "Capstone" layihəsi), yaradıcılıq işi, laboratoriya işləri və digər aidiyyəti tədris fəaliyyətləri (olduğu təqdirdə) başa düşülür. Bu fənlər akademik heyətin təcrübəsi, tədqiqat infrastrukturunu, yerli və beynəlxalq iş imkanları nəzərə alınaraq ali təhsil müəssisəsi tərəfindən təklif edilir. Sözügedən fənlər müəyyən edilən zaman əmək bazarının təklifləri də nəzərə alınır və bu məqsədlə ali təhsil müəssisələri və əmək bazarı

	<i>Müvafiq fənlər hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən fərdi qaydada ixtisaslaşmadan asılı olaraq müəyyən edilir və həmin ixtisaslaşmanın təhsil proqramında əksini tapır.</i>	
Təcrübə		
...	Elmi-pedaqoji təcrübə	6
CƏMI		90

4. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

- 4.1. Bu təhsil proqramı üzrə məzunlar təhsil və ya fəaliyyət sahəsi ilə bağlı əsas anlayışlar, nəzəri prinsip və tədqiqat metodları haqqında sistemli, ümumi təsəvvürə və geniş biliyə malik olmalı, konkret (ixtisaslaşmış) təhsil və ya fəaliyyət sahəsində dərin biliklərə yiyələnmişlər.
- 4.2. İxtisaslaşmanın təhsil proqramının hər bir fənn üzrə təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması ali təhsil müəssisəsinin/akademik heyətin səlahiyyətindədir.
- 4.3. İxtisaslaşma üzrə proqramın təlim nəticələri Əlavə 1-də müəyyən olunur. Fənlər üzrə təlim nəticələri isə hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 2) fənlərlə təhsil proqramının təlim nəticələri arasındakı əlaqə əks olunmalıdır.
- 4.4. Təhsil proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən elmi və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları müntəzəm şəkildə yenilənməlidir.

5. İnfrastruktur və kadr potensialı

- 5.1. Ali təhsil müəssisəsi tədris, təlim və qiymətləndirmə fəaliyyətlərinin yüksək səviyyədə təşkil olunması üçün informasiya-kommunikasiya texnologiyaları ilə təchiz edilmiş müasir auditoriyalara malik olmalı, tələbələrə lokal şəbəkə və internetə, elektron kitabxanalara və onlayn arxiv resurslarına fasiləsiz çıxış imkanı yaratmalıdır. Eyni zamanda, tələbələrin ixtisaslaşma üzrə dərin biliklərə yiyələnmesi və elmi-tədqiqat işlərinin aparılmasını dəstəkləmək məqsədilə müasir elmi jurnallar, elmi məlumat bazalarına və virtual laboratoriya mühitlərinə, akademik etik mühitə inteqrasiya üçün antiplagiat sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir. Ayrı-ayrı ixtisaslaşmalar üzrə aşağıdakı infrastruktur tələbləri nəzərə alınmalıdır:

Dekorativ-tətbiqi sənət əsərlərinin bərpası (sahələr üzrə) ixtisaslaşması üzrə:

Spot və softitlərlə təchiz olunmuş (150 luks gücündə) bərpa laboratoriyası, rentgen aparatı, spektral analiz aparatı, ultrabəövşəyi və ultraqırmızı şüa aparatı, skalper, naqqaş, çəkic, kəlbətin və s. alətlər. Kimyəvi maddələrin saxlanması üçün xüsusi soyuducu, dezinfeksiya üçün xüsusi avadanlığı, sulu, yağlı, temprə-akril boyalar, müxtəlif ölçülü fırçalar; 2x3 m ölçülü mermər masa; binokulyar və elektron mikroskop, saxlama üçün xüsusi metal dolablar, heyvan mənşəli yapışqanlar (heyvan sümüyü, balıq mənşəli).

Bədii toxuculuq və bədii xalça üzrə: minimal ölçüsü 2x3 m olan iş masası, xalça toxunuşunda istifadə olunan ləvazimatlar, toz boyalar, sap boyamaq üçün xüsusi kimyəvi qablar, kolba və s., qızdırıcı piltə, sapı qurutmaq üçün sənaye feni, müxtəlif ölçülü xüsusi çərçivə-dəzgahlar, iyne, sap və digər xalçaçılıq və toxuculuq alətləri,

nümayəndələrindən ibarət işçi qrupunun yaradılması tövsiyə olunur. Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər təhsilənlər üçün seçmə xarakter daşmalı, eləcə də təhsilənlərin xarici mübadilə proqramlarında iştirakına şərait yaratmalıdır. Bu bölmədə minimum 3 fənn olmalıdır.

Bədii keramika və şüşə üzrə: Mufel sobası, gil və kvars nümunələri, xüsusi formalar və ləyənlər, yerində fırlanan mexaniki fırlanqac (turnetka), xüsusi sintetik və təbii yapışqanlar, distillə su aparatı, şirələmə kamerası, xüsusi gil oxlovu.

Bədii metal üzrə: xüsusi yapışqanlar (eboksit və s. tərkibli), kimyəvi turşular, kiçik ölçülü bor dəzgahı, mikro qaynaq aparatı, kimyəvi metal qalay, müxtəlif ölçülü dəmir fırçalar, fayans və farfor qablar, məişətdə istifadə olunan alətlər, pardaxlayıcı aparat, zərgərlik nümunələri üçün alətlər, emalatxanalar, tökmə atelyesi (ərimiş metal hovuzları), döymə sexi, lazer/plazma kəsici, CNC dəzgahlar, metal səth analizi, korroziyaya davamlılıq testi, müasir qaynaq qurğuları, ventilyasiya, qaynaq və kəsici dəzgahlar (TIG, MIG, argon və s.), müxtəlif ölçülü prokat aparatı və s. təmin edilməlidir.

Bədii toxuculuq və Bədii xalça ixtisaslaşmaları üzrə:

Toxuculuq dəzgahları və alətləri ilə təhciz edilmiş birinci işıqlı emalatxanalar, molbert və planşetlər ilə təhciz edilmiş birinci işıqlı emalatxanalar, iş masası, boya və saplar, toxuculuğa aid alət və icra materiallarının (əriş, arğac və.s.) saxlanması üçün fond otağı və s. təmin edilməlidir.

Bədii keramika və şüşə ixtisaslaşması üzrə:

Keramika:

Emalatxanalar: model yonma atelyesi, sobalar atelyesi, şirələmə atelyesi, böyük ölçülü quruducu kameralar;

Laboratoriya: keramik kütlə və boyaların testi, material testi, şirə hazırlamaq zonası;

-sobalar: Elektrikli/qazlı sobalar (1100°-1400°C-yə qədər, 950°-1080°C-yə qədər (qırmızı gil feronata));

-dulusçu dəzgahı;

-fırlanqac (turnetkalar);

-şirələmə kamerası;

-vakuum press;

-gil qarışdırıcı dəzgah, gil yayma masası və xüsusi gil oxlovu;

-gil və gips üçün mikser;

-plastik qələbləmə presi;

-raku sobası;

-model tornası (torna, qurub-bişirmə);

-Texnologiya: 3D keramika printerləri (Rhino, Zbrush), CNC torna.

Şüşə:

-İsti Emalatxana: Şüşə əritmə sobaları (1200-1400°C), üfləmə stansiyaları;

Şüşə üfləmə (əl və boru ilə) aləti;

3D modelləşdirmə (RhinoGlass, TinkerCAD);

-füzinq şüşə bişirmə sobası;

-oksigen vermək üçün dəzgah;

-Qaz lehim cihazı (qorelka);

-rəngli şüşələr;

Soyuq Emalatxana: Lazer kəsici, CNC üzlük dəzgahları, qravür avadanlığı;

Laboratoriya: Rəng və material testi, təhlükəsizlik kabinələri;

Havalandırma: Güclü ekstraktor sistemləri;

-Temperatura nəzarət etmək üçün nanometr və termometr (kəsilmə, deformasiya qarşısının alınması).

Bədii metal ixtisaslaşması üzrə:

Emalatxanalar: Tökmə atelyesi (ərimiş metal hovuzları), döymə sexi.

Avadanlıq: Lazer/plazma kəsici, CNC dəzgahlar.
Laboratoriya: Metal səth analizi, korroziyaya davamlılıq testi.
Qaynaq zonası: Müasir qaynaq qurğuları və ventilyasiya.
-Qaynaq və kəsici dəzgahlar (TIG, MIG, argon və s.)
-CAD/CAM proqramları (Fusion 360, SolidWorks).
-Mexaniki emal (torna, freze, lazer kəsmə).
-Təhlükəsizlik standartları (ağır metallar, yüksək temperatur).

- 5.2. Ali təhsil müəssisələrinin tədrisə cəlb olunan akademik heyəti, bir qayda olaraq, elmi dərəcəyə malik olur. Elmi dərəcəsi olmayan, lakin müvafiq sahədə ən az 5 il iş təcrübəsi olan mütəxəssislər də tədrisə cəlb oluna bilərlər.
- 5.3. Magistrlik dissertasiyalarına elmi rəhbərlik, bir qayda olaraq, elmi ada və ya elmi dərəcəyə sahib olan şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

6. Karyera imkanları və ömürboyu təhsil

- 6.1. Dekorativ-tətbiqi sənət ixtisası üzrə təhsil almış mütəxəssis ixtisaslaşmasına müvafiq olaraq işləyə bilər :

Dekorativ-tətbiq sənət əsərlərinin bərpası (sahələr üzrə) ixtisaslaşması üzrə:

Mədəniyyət Nazirliyi və tabeliyindəki qurumlar, o cümlədən özəl və bələdiyyə muzey və qoruqlarda, bərpa mərkəzlərində, Turizm Agentliyi və tabeliyindəki qurumlarda, Elm və Təhsil Nazirliyinə tabeliyindəki qurumlarda baş bərpaçı, aparıcı bərpaçı, bərpa üzrə ekspert, əntiq əşyalar üzrə ekspert, bədii layihə rəhbəri, sahə üzrə rəhbər, sərgi kuratoru. Dövlət, özəl və bələdiyyə kollec, ali təhsil müəssisələrində pedaqoq, yerli və xarici gömrük orqanlarında ekspert işləyə bilər.

Bədii toxuculuq ixtisaslaşması üzrə:

Mədəniyyət Nazirliyi və tabeliyindəki qurumlarda, Turizm Agentliyi və tabeliyindəki qurumlarda, Elm və Təhsil Nazirliyində ekspert, rəhbər, direktor, məmur və s.; Xalça studiyalarında, sərgi və qalereyalarda bədii-tərtibatçı, rəssam; xalça istehsalı ilə məşğul olan müəssisələrdə xalçaçı-rəssam; incəsənət, xalçaçılıq və toxuculuqla bağlı qurum, müəssisə, təşkilat, QHT-lərdə layihə meneceri və koordinatoru; AMEA-da və digər elmi-tədqiqat institutlarında ekspert və elmi işçi; Dövlət, özəl və bələdiyyə kollec, ali təhsil müəssisələrində xalçaçı-rəssam, pedaqoq; "ABAD" PHŞ-də xalçaçı-rəssam; repetitor işləyə bilər.

Bədii xalça ixtisaslaşması üzrə:

Mədəniyyət Nazirliyi və tabeliyindəki qurumlarda, Turizm Agentliyi və tabeliyindəki qurumlarda, Elm və Təhsil Nazirliyində mütəxəssis, ekspert, rəhbər, direktor, məmur və s.; Xalça studiyalarında, sərgi və qalereyalarda bədii-tərtibatçı, rəssam; xalça istehsalı ilə məşğul olan müəssisələrdə xalçaçı-rəssam; incəsənət, xalçaçılıq və toxuculuqla bağlı qurum, müəssisə, təşkilat, QHT-lərdə layihə meneceri və koordinatoru; AMEA-da və digər elmi-tədqiqat institutlarında ekspert və elmi işçi; Dövlət və özəl incəsənət məktəblərində, kollec, dərnek, orta və tam orta təhsil müəssisələrində, ali təhsil müəssisələrində xalçaçı-rəssam, pedaqoq; "ABAD" PHŞ-də xalçaçı-rəssam; repetitor işləyə bilər.

Bədii keramika və şüşə ixtisaslaşması üzrə:

Müstəqil sənətkar (qalereya, sərgi);
Dizayn studiyaları (interyer keramikası, məişət əşyaları);
Muzeylərdə konservasiya mütəxəssisi;

Ali məktəblərdə müəllim və ya sənət tədqiqatçısı;
Sənaye dizayneri (dental keramika, texniki keramika, elektrokeramika, memarlıq keramikası və s);
Yüngül və ağır sənayedə;
Sənayenin müxtəlif sahələrində üzrə rəssam;
Müstəqil sənətkar (qalereya, sərgi);
Memarlıq şüşə dizayneri (pəncərə, vitraj, interyer);
Zərgərlik (dekorativ şüşə əşyalar);
Sənaye dizayneri (ışığılandırma, məişət dekoru);
Mədəni irs bərpası (muzey eksponatları);
Keramika və şüşə üzrə mütəxəssis, orta və ali təhsil müəssisəsində müəllim, müstəqil rəssam.

Bədii metal ixtisaslaşması üzrə:

Memarlıq dekoru rəssamı (qapı, pəncərə, hasar);
Zərgərlik/jewelry dizayner;
Sənaye dizaynı (avtomobil, mebel, ışığılandırma);
Heykəltəraş;
Mədən və metalurgiya sənayesində dizayn mütəxəssisi;
ali təhsil müəssisəsində pedaqoq;
muzey ekspert.

- 6.2. Ali təhsil müəssisəsi təhsil proqramının məzunlarının məşğulluğuna dair müntəzəm sorğular keçirməli, eləcə də vakant iş yerlərinə dair məlumatları öz veb-səhifələrində yerləşdirməlidir.
- 6.3. Təhsil müddətində əldə olunan bilik, bacarıq və yanaşmalar məzunların müstəqil şəkildə ömür boyu təhsil almaları üçün ilkin şərtlərdəndir.

Təhsil proqramı və tədris fəaliyyəti üzrə təlim nəticələri

**Dekorativ-tətbiqi sənət əsərlərinin bərpası (sahələr üzrə) ixtisaslaşması üzrə:
Dekorativ tətbiqi sənət əsərlərinin bərpası (Bədii toxuculuq)****Proqramın təlim nəticələri (PTN)**

PTN 1. Dekorativ-tətbiqi sənətin müasir inkişaf tendensiyalarını, nəzəri əsaslarını, prinsiplərini biləcək. Dekorativ-tətbiqi sənət (bədii toxuculuq) və sənətsünaslıq elminin prinsiplərinə əsaslanaraq bədii toxuculuq nümunələrini təhlil edəcək.

PTN 2. Müxtəlif təyinatlı estetik və funksiyonal tələblərə uyğun olan bədii toxuculuq, uyğun məmulatların təbii və mexaniki təyziq nəticəsində əmələ gələn müxtəlif deformasiyalarını həmçinin, ciddi texniki qüsurlarını peşəkarcasına aradan qaldıra biləcək. Bədii toxuculuq əsərlərini sənətsünaslıq elminin prinsipləri əsasında təhlil edə biləcək. Layihə (texniki layihə) yaradıcılığını və material seçimini bərpa tələblərinə müvafiq olaraq planlaşdırmağı bacaracaq.

PTN 3. Texniki məsələlərin müəyyənləşdirilməsi prinsiplərini, təbii (yun, ipək, pambıq, bitki mənşəli iplər və.s) və sintetik liflərin, bitki və kimyəvi boyaların mənşəyini biləcək və biliklərini işində tətbiq edəcək. Ümumdünya toxuculuğuna səciyyəvi olan texnologiyarı, ornamental və bədii estetik dəyərlərin semantikasını peşəkarlıqla bir-birindən fərqləndirə biləcək. Həm ənənəvi, həm müasir texnologiyaların tətbiqi üsullarını bədii toxuculuq bərpaçılığında ustalıqla həyata keçirə biləcək.

PTN 4. Sadə və mürəkkəb keçirtmə, dolama, hörmə, tirmə vurma (simmetrik, assimetrik) kimi ənənəvi texnika növlərindən həmçinin, bərpa işini həyata keçirmək üçün həm ənənəvi, həm müasir qurğulardan istifadə etməklə hər bir üsulun konstruktiv xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq uyğun alətlərdən (qarmaqlı bıçaqlar, ağac həvə, kirkit, ağac tətəkli həvə, qayçı, daraq, xovölçən, sadə sıxlıqölçən, kvadrat formalı sıxlıqölçən, biz, qıyıq və.s) ustalıqla istifadə etməyi bacaracaq. Bərpa işində iplərin hiqroskopik xassələrini, tovlanma və müqavimət dərəcələrini bilməklə bərabər, onların rəng tərkibini (boya maddələri) nüsxə dəqiqliyinə və rəng nəzəriyyəsinə uyğun olaraq həll etməyi bacaracaq. Xalçalarda yaranacaq nöqsanların qarşısının alınması tədbirlərinə və onların qiymətləndirmə əsaslarını biləcək. Yoxlama zəruriliyini, mərhələləri və ardıcılıq prinsiplərini bərpa işinin konstruktivliyinə uyğun olaraq həyata keçirə biləcək. Avadanlıq və alətlərlə təhlükəsiz və peşəkar səviyyədə işləmə bacarığı nümayiş etdirəcək.

PTN 5. Bədii toxuculuq əsərlərində, həmçinin bu tipli məmulatlarda zədələnmiş və ya tamlığını itirmiş nahiyələrin layihəsini (texniki, çeşni) vizual şəkildə və müəyyən eskizlər əsasında hazırlaya biləcək. Müasir rəqəmsal proqramlar vasitəsiylə texniki layihənin ölçü və teksturasına müvafiq olaraq bərpa olunmuş bədii toxuculuq nümunələri yaratmağı bacaracaq. Hazır nümunələri sərgilər, sifarişçilər və müsabiqələr üçün peşəkar şəkildə təqdim edə, portfolio (referat) hazırlaya biləcək. Komanda daxilində yaradıcı əməkdaşlıq quracaq, sifarişçilər, ustalar və istehsalçılarla effektiv mədəni ünsiyyəti bacaracaq.

PTN 6. Ali təhsil sistemini, təlim prosesini, tədris metodikasını biləcək. Ali təhsil müəssisində ixtisas metodikası ilə bağlı biliklərdən istifadə etməklə bakalavryat səviyyəsində ixtisas fənnlərini tədris etməyi bacaracaq. Yüksək ixtisaslı bərpaçı (bədii toxuculuq)–pedaqoq funksiyalarını həyata keçirərək bədii toxuculuq əsərlərinin bərpası sahəsində elmi-metodiki və pedaqoji səviyyədə tədris prosesini aparmağı bacaracaq.

PTN 7. Akademik yazı, danışiq və dürüstlüyün əsaslarını biləcək. Mənbədən düzgün istifadə etməklə elmi məqalə, esse və digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazacaq. Konfrans,

simpozium, seminar, elmi diskussiyalarda peşəkar şəkildə bədii toxuculuq bərpaçılığını təqdim edə biləcək.

PTN 8. Bədii toxuculuq əsərlərinin bərpa olunması üzrə komanda quruculuğu və bu istiqamətdə fəaliyyətin xüsusiyyətlərini, layihədə liderlik, layihə menecerliyi vəzifəsini və digər məsələləri biləcək. Xalçaçılıqda bərpa işinin mahiyyəti, vaxt cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzular haqqında biliklərə malik olacaq. Bərpa işinin layihəyə uyğun olaraq çevik idarə edilməsi ilə bağlı riskləri düzgün qiymətləndirməyi bacaracaq. "Məhsul sahibi" və "Scrum Master"-in vəzifələri və s. haqqında biliklərə malik olacaq və tətbiq etməyi bacaracaq.

Dekorativ tətbiqi sənət əsərlərinin bərpası (Bədii xalça)

Proqramın təlim nəticələri (PTN)

PTN 1. Dekorativ-tətbiqi sənətin müasir inkişaf tendensiyalarını, nəzəri əsaslarını, prinsiplərini biləcək. Dekorativ-tətbiqi sənət (bədii toxuculuq) və sənətsünaslıq elminin prinsiplərinə əsaslanaraq bədii toxuculuq nümunələrini təhlil edəcək.

PTN 2. Dekorativ-tətbiqi sənətin (bərpa ixtisası üçün) elmi nəzəri prinsiplərini biləcək. Müxtəlif təyinatlı, estetik və funksiyonal tələblərə uyğun olan xovlu və xovsuz (palaz, kilim, sumax, zili və.s) xalçaların və məmulatların təbii və mexaniki təzyiqlə nəticəsində əmələ gələn müxtəlif deformasiyalarını həmçinin, ciddi texniki qüsurlarını peşəkarcasına aradan qaldırmağı bacaracaq. Bədii xalça əsərlərini sənətsünaslıq elminin prinsipləri əsasında təhlil edəcək. Layihə (texniki layihə) yaradıcılığını və material seçimini bərpa tələblərinə müvafiq olaraq planlaşdırmağı bacaracaq.

PTN 3. Texniki məsələlərin müəyyənləşdirilməsi prinsiplərini, təbii (yun, ipək, pambıq, bitki mənşəli iplər və.s) və sintetik liflərin, bitki və kimyəvi boyaların mənşəyini biləcək. Ümumtürk xalça toxuculuğunda səciyyəvi olan texnologiyarı, ornamental və bədii estetik dəyərlərin semantikasını peşəkarlıqla bir-birindən fərqləndirməyi bacaracaq. Həm ənənəvi, həm müasir texnologiyaların tətbiqi üsullarını, xalça bərpaçılığını ustalıqla həyata keçirə biləcək.

PTN 4. Sadə və mürəkkəb keçirtmə, dolama, hörmə, ilmə vurma (simmetrik, assimetrik) kimi ənənəvi texnika növlərindən həmçinin, bərpa işini həyata keçirmək üçün həm ənənəvi, həm müasir qurğulardan istifadə etməklə hər bir üsulun konstruktiv xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq uyğun alətlərdən (qarmaqlı bıçaqlar, ağac həvə, kirkit, ağac tətəkli həvə, qayçı, daraq, xovölçən, sadə sıxlıqölçən, kvadrat formalı sıxlıqölçən, biz, qıyıq və.s) ustalıqla istifadə etməyi bacaracaq. Bərpa işində iplərin hiqroskopik xassələrini, tovlanma və müqavimət dərəcələrini bilməklə bərabər, onların rəng tərkibini (boya maddələri) nüsxə dəqiqliyinə və rəng nəzəriyyəsinə uyğun olaraq həll edə biləcək. Xalçalarda yaranacaq nöqsanların qarşısının alınması tədbirlərini və onların qiymətləndirmə əsaslarını biləcək. Yoxlama zəruriliyini, mərhələləri və ardıcılıq prinsiplərini bərpa işinin konstruktivliyinə uyğun olaraq həyata keçirməyi bacaracaq. Avadanlıq və alətlərlə təhlükəsiz və peşəkar səviyyədə işləmə bacarığı nümayiş etdirəcək.

PTN 5. Xalça və xalça məmulatlarında zədələnmiş və ya tamlığını itirmiş nahiyələrin layihəsini (texniki, çeşni) vizual şəkildə və müyyən eskizlər əsasında hazırlaya biləcək. Müasir rəqəmsal proqramlar vasitəsilə texniki layihənin ölçü və teksturasına müvafiq olaraq bərpa olunmuş xalça nümunələri yaratmağı bacaracaq. Hazır nümunələri sərgilər, sifarişçilər və müsabiqələr üçün peşəkar şəkildə təqdim edir, portfolio (referat) hazırlaya biləcək. Komanda daxilində yaradıcı əməkdaşlıq quracaq, sifarişçilər, ustalar və istehsalçılarla effektiv mədəni ünsiyyəti bacaracaq.

PTN 6. Ali təhsil sistemini, təlim prosesini, tədris metodikasını biləcək. Ali təhsil müəssisində ixtisas metodikası ilə bağlı biliklərdən istifadə etməklə bakalavryat səviyyəsində ixtisas fənnlərini tədris etməyi bacaracaq. Yüksək ixtisaslı bərpaçı (bədii xalça)–pedaqoq funksiyalarını həyata keçirərək

bədii xalça əsərlərinin bərpası sahəsində elmi-metodiki və pedaqoji səviyyədə tədris prosesini aparmağı bacaracaq.

PTN 7. Akademik yazı, danışıq və dürüslüyün əsaslarını biləcək. Mənbədən düzgün istifadə etməklə elmi məqalə, esse və digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazacaq. Konfrans, simpozium, seminar, elmi diskussiyalarda peşəkar şəkildə bədii xalça bərpaçılığını təqdim edə biləcək.

PTN 8. Xalçaların bərpa olunması üzrə komanda quruculuğu və bu istiqamətdə fəaliyyətin xüsusiyyətlərini, layihədə liderlik, layihə menecerliyi vəzifəsini və digər məsələləri biləcək. Xalçaçılıqda bərpa işinin mahiyyəti, vaxt cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzular haqqında biliklərə malik olacaq. Bərpa işinin layihəyə uyğun olaraq çevik idarə edilməsi ilə bağlı riskləri düzgün qiymətləndirməyi bacaracaq. "Məhsul sahibi" və "Scrum Master" in vəzifələri və s. haqqında biliklərə malik olacaq və tətbiq edə biləcək.

Dekorativ tətbiqi sənət əsərlərinin bərpası (Bədii keramika və şüşə)

Programın təlim nəticələri (PTN)

PTN 1. Dekorativ-tətbiqi sənətin müasir inkişaf tendensiyalarını, nəzəri əsaslarını, prinsiplərini biləcək. Dekorativ-tətbiqi sənət (bədii keramika və şüşə) və sənətsünaslıq elminin prinsiplərinə əsaslanaraq bədii keramika və şüşə nümunələrini təhlil edəcək.

PTN 2. Bədii keramika və şüşənin yaranma texnologiyalarını və istifadə olunan materialları fərqləndirə biləcək. Keramika və şüşə məmulatlarının quruma və bişmə prosesində yaranan müxtəlif kiçilmə və digər texnoloji prosesləri nəzərə alaraq bərpa prosesini həyata keçirə biləcək. Bərpa prosesində keramik boyaların xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq onları düzgün seçməyi və tətbiq etməyi bacaracaq.

PTN 3. Tələb olunan hissələri müəyyənləşdirə və istənilən hər hansı bir materialın işləmə üsulu əsasında bərpasını təyin edə biləcək. Həmçinin tətbiq olunan boyaların analizini və təyin edilməsini, o cümlədən müasir və bədii texnologiya üsullarını tətbiq etməyi bacaracaq.

PTN 4. Gil, saxsı və çini materialların işləmə prosesində texniki üsullarını tətbiq edərək bu məmulatların tərkibi, model və formaların bərpasını, istifadə olunan boyaların dəqiqləşdirilməsini bacaracaq.

PTN 5. Köhnə və yeni keramika və şüşə məmulatların zədələnmiş hissələrini müəyyənləşdirəcək və icraçının təcrübəsinə, aparılan elmi texniki analizlərlərin və araşdırmaların nəticələrinə söykənərək bərpa növünü seçib təyin edə biləcək.

PTN 6. Bərpaya məruz qalmış keramik məmulatların öncəki və bərpadan sonrakı vəziyyətini müqayisə edə biləcək. Bərpaya başlamazdan əvvəl, zədələnmiş hissənin bir neçə variantda görüntüsünün texniki avadanlıqlar vasitəsi ilə çəkməyi və bərpa başa çatdıqdan sonra həmin nahiyənin əvvəlki görüntüsünə nisbətə müqayisə etməyi bacaracaq. Avadanlıq və alətlərlə təhlükəsiz və peşəkar səviyyədə işləmə bacarığı nümayiş etdirəcək

PTN 7. Komanda daxilində yaradıcı əməkdaşlıq quracaq, sifarişçilər, ustalar və istehsalçılarla effektiv mədəni ünsiyyəti bacaracaq. Eyni zamanda peşə etikası qaydalarına əməl edərək məsuliyyətli və etibarlı mütəxəssis kimi fəaliyyət göstərəcək. Hazır nümunələri sərgilər, sifarişçilər və müsabiqələr üçün peşəkar səviyyədə təqdim etməyi və portfolio hazırlaya biləcək.

PTN 8. Ali təhsil sistemini, təlim prosesini, tədris metodikasını biləcək. Ali təhsil müəssisəsində ixtisas metodikası ilə bağlı biliklərdən istifadə etməklə bakalavriat səviyyəsində ixtisas fənnlərini tədris etməyi bacaracaq. Yüksək ixtisaslı rəssam-pedaqoq funksiyalarını həyata keçirəcək. Bədii keramika və şüşə əsərlərinin bərpası sahəsində elmi-metodiki və pedaqoji səviyyədə tədris prosesini aparmağı bacaracaq.

PTN 9. Akademik yazı, danışıq və dürüstlüyün əsaslarını biləcək. Mənbələrdən düzgün istifadə etməklə elmi məqalə, esse digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yaza biləcək. Konfrans, simpozium, seminar və elmi diskusiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq, nəşr etikası bacarığına malik olacaq.

PTN 10. Layihə üzrə komanda quruculuğu və fəaliyyətinin xüsusiyyətlərini, layihədə liderlik, layihə menecerinin vəzifələrini və digər məsələləri biləcək. Layihənin mahiyyəti, vaxt cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzular haqqında biliklərə malik olacaq. Layihələrin çevik idarə edilməsi ilə bağlı riskləri düzgün qiymətləndirə biləcək. "Məhsul sahibi" və "Scrum Master" in vəzifələri və s. haqqında biliklərə malik olacaq və tətbiq etməyi bacaracaq.

Dekorativ tətbiqi sənət əsərlərinin bərpası (Bədii metal)

Proqramın təlim nəticələri (PTN)

PTN 1. Dekorativ-tətbiqi sənətin müasir inkişaf tendensiyalarını, nəzəri əsaslarını, prinsiplərini biləcək. Dekorativ-tətbiqi sənət (bədii metal) və sənətsünaslıq elminin prinsiplərinə əsaslanaraq bədii metal nümunələrini təhlil edəcək.

PTN 2. Bədii metal yaranma texnologiyalarını və istifadə olunan materialları fərqləndirə biləcək. Metal məmulatlarının materiallarını təyin və analiz edə biləcək. Metalın digər materiallarla qarışığı təyin edə biləcək.

PTN 3. Tələb olunan materialı müəyyənləşdirə və əşyanın bərpasında müvafiq texniki üslubu tətbiq etməyi bacaracaq.

PTN 4. Latun, gümüş, qızıl, dəmir, mis və s. metalların temperaturunun uyğunluğunu, məmulatın üzərində olan işləmə texnikası ilə bərabər istifadə olunan rəng, boya və başqa texnikaların tətbiqini təyin etməyi bacaracaq. Bərpa prosesi zamanı rəngləri material üzərinə tətbiq edərək uyğunlaşdırmağı bacaracaq.

PTN 5. Bərpaya gəlmiş əşyanın zədələnmiş hissələrini müəyyənləşdirməyi bacaracaq. Zədələnmiş əşyanın arxaikliyini, qədimliyini qoruyub saxlamaq şərti ilə texniki üsullarla yeni formaya salmağı bacaracaq.

PTN 6. Bərpaya məruz qalmış məmulatların öncə fiksə edərək və bərpa zamanı müəyyən texniki üsullarla yenidən işləyə biləcək. Məmulatın bərpadan sonrakı vəziyyətini yenidən fiks edərək müqayisə etməyi bacaracaq. Məmulatın əvvəlki vəziyyətinin qoruyub saxlamaq məqsədi ilə boya və turşulardan istifadə edərək yenidən ilkin vəziyyətə qaytara biləcək. Avadanlıq və alətlərlə təhlükəsiz və peşəkar səviyyədə işləmə bacarığı nümayiş etdirəcək

PTN 7. Komanda daxilində yaradıcı əməkdaşlıq qura, sifarişçilər, ustalar və istehsalçılarla effektiv mədəni ünsiyyət bacarığı nümayiş etdirə biləcək. Eyni zamanda peşə etikası qaydalarına əməl edərək məsuliyyətli və etibarlı mütəxəssis kimi fəaliyyət göstərməyi bacaracaq. Hazır nümunələri sərgilər, sifarişçilər və müsabiqələr üçün peşəkar səviyyədə təqdim etməyi və portfolio hazırlaya biləcək.

PTN 8. Ali təhsil sistemini, təlim prosesini, tədris metodikasını biləcək. Ali təhsil müəssisəsində ixtisas metodikası ilə bağlı biliklərdən istifadə etməklə bakalavriat səviyyəsində ixtisas fənnlərini tədris etməyi bacaracaq. Yüksək ixtisaslı rəssam-pedaqoq funksiyalarını həyata keçirəcək. Bədii metal əsərlərinin bərpası sənəti sahəsində elmi-metodiki və pedaqoji səviyyədə tədris prosesini aparmağı bacaracaq.

PTN 9. Akademik yazı, danışıq və dürüstlüyün əsaslarını biləcək. Mənbələrdən düzgün istifadə etməklə elmi məqalə, esse digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yaza biləcək. Konfrans, simpozium, seminar və elmi diskusiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq, nəşr etikası bacarığına malik olacaq.

PTN 10. Layihə üzrə komanda quruculuğu və fəaliyyətinin xüsusiyyətlərini, layihədə liderlik, layihə menecerinin vəzifələrini və digər məsələləri biləcək. Layihənin mahiyyəti, vaxt cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzular haqqında biliklərə malik olacaq. Layihələrin çevik idarə edilməsi ilə bağlı riskləri düzgün qiymətləndirə biləcək. "Məhsul sahibi" və "Scrum Master" in vəzifələri və s. haqqında biliklərə malik olacaq və tətbiq etməyi bacaracaq.

Bədii toxuculuq ixtisaslaşması üzrə:

Proqramının təlim nəticələri (PTN)

PTN 1. Dekorativ-tətbiqi sənətin müasir inkişaf tendensiyalarını, nəzəri əsaslarını, prinsiplərini biləcək. Dekorativ-tətbiqi sənət (bədi toxuculuq) və sənətsünaslıq elminin prinsiplərinə əsaslanaraq bədii toxuculuq nümunələrini təhlil edəcək. Bədii toxuculuqda konseptual və eksperimental istiqamətləri biləcək.

PTN 2. Müxtəlif təyinatlı mürəkkəb tekstil məhsullarının (dekorativ, məişət, geyimə yönəlik və s.) həm estetik, həm də funksional tələblərini nəzərə alaraq bədii toxuculuq nümunələri (o cümlədən xovlu və xovsuz) yarada biləcək. Kompozisiya və rənglərin uyğunluğunu layihələndirmə zamanı tətbiq edə biləcək. Bədii toxuculuq üzrə tanınmış rəssamların əsərləri ilə tanış olacaq, onların üslub xüsusiyyətlərini və yaradıcılıq prinsiplərini təhlil etməyi bacaracaq.

PTN 3. Təbii (pambıq, yun, kətan və s.) və sintetik liflərin (fiber art), bitki və kimyəvi mənşəli boyaaların, müxtəlif toxuculuq texnologiyalarının (əlavə usullar daxil olmaqla) xüsusiyyətlərini dərinlən biləcək və bilikləri layihələrində, yaradıcılıqla tətbiq edəcək. Həm ənənəvi, həm də müasir üsulların sintezi ilə bədii toxuculuq nümunələri yaradacaq. Eskiz üzrə toxuculuq prosesinə nəzarət edə biləcək. Mürəkkəb ornamental və süjetli kompozisiya əsaslı əsər yarada biləcək. Fərdi üslubunu formalaşıdıracaq. Toxuculuq və naxış ornamentlərinin semantikasını biləcək. Bədii toxuculuq nümunələrinin interyerdə müasir estetikasını biləcək. Geyimlərdə bədii toxuculuq nümunəsindən istifadə edə biləcək. Bədii toxuculuq materiallarından istifadə etməklə installyasiyaları yaratmağı bacaracaq.

PTN 4. Həm sadə, həm də mürəkkəb keçirilmə, dolama və düyünləmə kimi ənənəvi texnikalardan, həmçinin ənənəvi və müasir qurğulardan bacarıqla istifadə edə biləcək. Hər bir texnikanın konstruktiv xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq müxtəlif alətlərdən məqsədəuyğun şəkildə faydalanmağı bacaracaq. Qarıışıq texnikalardan və iplik olmayan materiallardan (metal lövhəcik, şüşə çubuqlar, bambuk və s.) istifadə etməklə sintezli əsər yaratmağı bacaracaq. Mürəkkəb 3 ölçülü kompozisiyalar qura biləcək. Avadanlıq və alətlərlə təhlükəsiz və peşəkar səviyyədə işləmə bacarığı nümayiş etdirəcək

PTN 5. Bədii toxuculuq layihələrinin ilkin mərhələsində ideyanı vizual şəkildə ifadə edə bilən əl eskizləri və rəqəmsal təqdimatlar hazırlaya biləcək. Layihənin məqsədinə uyğun ölçü, tekstura və kompozisiya detallarını nəzərə alaraq tələblərə uyğun bədii toxuculuq nümunəsi hazırlaya biləcək. Hazır nümunələri sərgilər, sifarişçilər və müsabiqələr üçün peşəkar şəkildə təqdim edə, portfolio hazırlaya biləcək. Təqdim etdiyi layihəni əsaslandıracaq. Müasir rəqəmsal proqramlar istifadəsi ilə layihələr yaratmağı bacaracaq.

PTN 6. Komanda daxilində yaradıcı əməkdaşlıq quracaq, sifarişçilər, ustalar və istehsalçılarla birgə bədii toxuculuq nümunəsinin hazırlanmasında iştirak edəcək. Effektiv və mədəni ünsiyyət bacarığı nümayiş etdirəcək. Layihələr üzrə işləyə biləcək. Peşə etikası qaydalarına əməl edərək məsuliyyətli və etibarlı mütəxəssis kimi fəaliyyət göstərəcək. Hazır nümunələri sərgilər, sifarişçilər və müsabiqələr üçün peşəkar səviyyədə təqdim etməyi və portfolio hazırlaya biləcək.

PTN 7. Ali təhsil sistemini, təlim prosesini, tədris metodikasını biləcək. Ali təhsil müəssisəsində ixtisas metodikası ilə bağlı biliklərdən istifadə etməklə bakalavriat səviyyəsində ixtisas fənnlərini tədris etməyi bacaracaq. Yüksək ixtisaslı rəssam-pedaqoq funksiyalarını həyata keçirəcək. Bədii toxuculuq sənəti sahəsində elmi-metodiki və pedaqoji səviyyədə tədris prosesini aparmağı bacaracaq.

PTN 8. Akademik yazı, danışıq və dürüstlüyün əsaslarını biləcək. Mənbələrdən düzgün istifadə etməklə elmi məqalə, esse digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazmağa biləcək. Konfrans, simpozium, seminar və elmi diskusiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq, nəşr etikası bacarığına malik olacaq.

PTN 9. Layihə üzrə komanda quruculuğu və fəaliyyətinin xüsusiyyətlərini, layihədə liderlik, layihə menecerinin vəzifələrini və digər məsələləri biləcək. Layihənin mahiyyəti, vaxt cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzular haqqında biliklərə malik olacaq. Layihələrin çevik idarə edilməsi ilə bağlı riskləri düzgün qiymətləndirə biləcək. "Məhsul sahibi" və "Scrum Master"-in vəzifələri və s. haqqında biliklərə malik olacaq və tətbiq etməyi bacaracaq.

Bədii xalça ixtisaslaşması üzrə:

Programının təlim nəticələri (PTN)

PTN 1. Dekorativ-tətbiqi sənətin müasir inkişaf tendensiyalarını, nəzəri əsaslarını, prinsiplərini biləcək. Dekorativ-tətbiqi sənət (bədi xalça) və sənətsünaslıq elminin prinsiplərinə əsaslanaraq bədii xalça nümunələrini təhlil edəcək. Ümumtürk xalça toxuculuğunun ənənələri əsasında milli xalça nümunələrini (xovlu və xovsuz) təhlil edə biləcək.

PTN 2. Xalçanın istifadə məqsədi, yerləşəcəyi məkan, estetik tələblərini nəzərə alaraq həm funksional, həm də orijinal bədii xalça nümunələri hazırlaya biləcək. Semantik mənaya malik olan ənənəvi formaları qorumaqla yanaşı, yeni dizayn yanaşmaları ilə fərdi üslub yarada biləcək. Xalçaçı rəssamların əsərləri ilə tanış olacaq, onların üslub xüsusiyyətlərini və yaradıcılıq prinsiplərini təhlil etməyi bacaracaq.

PTN 2. Təbii və sintetik ipliklərin, bitki və mineral mənşəli boyaq maddələrinin xüsusiyyətlərini və müxtəlif xalça toxuma texnologiyalarını (xovsuz və xovlu toxuma üsulları daxil olmaqla) dərinləndirəcək və bu bilikləri layihələrində texniki cəhətdən düzgün və estetik baxımdan uğurlu şəkildə tətbiq etməyi bacaracaq.

PTN 3. Azərbaycanın zəngin xalçaçılıq məktəblərini və xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq müasir xalça eskizləri yarada biləcək. Ənənəvi motiv və klassik kompozisiyaları müasir dizayn prinsipləri ilə sintez edərək yenilikçi texniki layihələr (çəşni) və xalça nümunələri yarada biləcək. Mürəkkəb 3 ölçülü kompozisiya qura biləcək. Avadanlıq və alətlərlə təhlükəsiz və peşəkar səviyyədə işləmə bacarığı nümayiş etdirəcək.

PTN 4. Xalça dizaynında simmetriya, anti-simmetriya, sxematik quruluşlar, balans, ritm, rəng kanonlarının harmoniyası və ornamental formaların yerləşdirilməsi üzrə nəzəri biliklərə malik olacaq. Ornamentlərin rəmzi mənalarını, rənglərin psixoloji və dekorativ vizual təsirini anlayaraq, kompozisiyanın ümumi ahəngini qoruyacaq və estetik dəyəri yüksək olan xalçalar yarada biləcək.

PTN 5. Xalça layihələrinin ilkin mərhələsində əl və ya rəqəmsal texnologiyalardan istifadə etməklə eskizlər hazırlayaraq ideyanı vizuallaşdırmağa biləcək. Hazır nümunələri sərgilər, sifarişçilər və müsabiqələr üçün peşəkar şəkildə təqdim edə, portfolio hazırlaya biləcək.

PTN 6. Komanda daxilində yaradıcı əməkdaşlıq quracaq, sifarişçilər, ustalar və istehsalçılarla effektiv və mədəni ünsiyyəti bacaracaq. Eyni zamanda peşə etikası qaydalarına əməl edərək məsuliyyətli və etibarlı mütəxəssis kimi fəaliyyət göstərəcək.

PTN 7. Ali təhsil sistemini, təlim prosesini, tədris metodikasını biləcək. Ali təhsil müəssisəsində ixtisas metodikası ilə bağlı biliklərdən istifadə etməklə bakalavriat səviyyəsində ixtisas fənnlərini tədris etməyi bacaracaq. Yüksək ixtisaslı rəssam-pedaqoq funksiyalarını həyata keçirəcək. Bədii xalça sənəti sahəsində elmi-metodiki və pedaqoji səviyyədə tədris prosesini aparmağı bacaracaq.

PTN 8. Akademik yazı, danışıq və dürüstlüyün əsaslarını biləcək. Mənbələrdən düzgün istifadə etməklə elmi məqalə, esse digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazmağa biləcək. Konfrans,

simpozium, seminar və elmi diskusiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq, nəşr etikası bacarığına malik olacaq.

PTN 9. Layihə üzrə komanda quruculuğu və fəaliyyətinin xüsusiyyətlərini, layihədə liderlik, layihə menecerinin vəzifələrini və digər məsələləri biləcək. Layihənin mahiyyəti, vaxt cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzular haqqında biliklərə malik olacaq. Layihələrin çevik idarə edilməsi ilə bağlı riskləri düzgün qiymətləndirə biləcək. "Məhsul sahibi" və "Scrum Master" in vəzifələri və s. haqqında biliklərə malik olacaq və tətbiq etməyi bacaracaq.

Bədii keramika və şüşə ixtisaslaşması üzrə:

Proqramının təlim nəticələri (PTN)

PTN 1. Dekorativ-tətbiqi sənətin müasir inkişaf tendensiyalarını, nəzəri əsaslarını, prinsiplərini biləcək. Dekorativ-tətbiqi sənət (bədi keramika və şüşə) və sənətsünaslıq elminin prinsiplərinə əsaslanaraq bədii keramika və şüşə sənəti nümunələrini təhlil edə biləcək. Mürəkkəb təyinatlı, estetik və funksional tələblərə uyğun olaraq keramika və şüşə materialların digər materiallarla birgə uğurlu istifadə imkanlarını və müvafiq layihələrin hazırlanmasının plastik həllini verə biləcək. Bədii və yaradıcı vəzifələr qoymağı və onların həllini təklif etməyi bacaracaq, tətbiqi sənət nümunələrinin yaradılmasının bədii üsullarını biləcək.

PTN 2. Müasir texnologiyalar nəzərə alınmaqla dekorativ-tətbiqi sənət sahəsində konseptual, eksperimental və innovativ ideyalar irəli sürmək və layihəqabağı tədqiqatlar aparmaq, dekorativ-tətbiqi sənət sahəsində dizayn və bədii yaradıcılığın mövcud vəziyyətini əks etdirən formaqurma texnologiyaları sahəsində eksperimental işləri planlaşdırmaq, orijinal layihə və seriya istehsalı üçün layihə eskizlərini və prototiplərini yaratmağı biləcək. Bir obyektin, məhsulun, dekorativ-tətbiqi sənət əsərinin bədii təsvirini müstəqil şəkildə yaratmağı və onun materialda icrasını təmin etməyi bacaracaq.

PTN 3. Bədii keramika və şüşə üçün xammal qarışığının hazırlanma üsullarını, onların tərkib və emal rejimlərini, qəlibləmə üsullarını, şirə üstü və şirə altı boyaların, rəngli və şəffaf şirələrin, anqobların, duzların və metal oksidlərinin xüsusiyyətlərini və müxtəlif materiallarla (çini, saxsı, gil, mayolika, terrakota, sadə və rəngli şüşə və s.) işləmə texnologiyalarını dərinlən biləcək və işində tətbiq etməyi bacaracaq. Bu bilikləri layihələrinə yaradıcılıqla (stilizasiya) tətbiq edə biləcək. Qədim və mürəkkəb ornamentlərin semantikasını biləcək və bədii keramika və şüşə sənətində həm ənənəvi, həm də müasir texnologiyaların sintezi (inteqrasiya) ilə ənənəvi və müasir bəzəmə texnikalarından istifadə etməklə yeni ifadə formaları yaratmağı bacaracaq. Avadanlıq və alətlərlə təhlükəsiz və peşəkar səviyyədə işləmə bacarığı nümayiş etdirəcək.

PTN 4. Sadə və mürəkkəb bədii keramika və şüşə sənəti nümunələrinin yaranmasını, onların inkişaf mərhələlərini biləcək. Bədii keramik məmulatlarının anqoblama, duzlarla, çiy şirə çəkilməş məmulatların yüksək temperaturu boyalarla, pastilaj, marmərleşdirmə, flyandrovka moka, dekorativ şirələrlə, qızılama və gümüşləmə və s. üsulları ilə bəzədilməsinin texniki və elmi əsaslarını, bədii şüşə növlərinin (vitraj, smalta, stematit, fyuzinq və s.) alınma mərhələlərinin əsas prinsiplərini biləcək və tətbiq etməyi bacaracaq.

PTN 5. Layihə yaradıcılığını və material seçimini məqsədyönlü şəkildə planlaya biləcək. Bədii keramika və şüşə layihələrinin ilkin mərhələsində ideyanı vizual şəkildə ifadə edə bilən eskizlər hazırlaya biləcək. İnformasiya texnologiyaları biliklərinə malik olmaqla peşəkar problemlərin həlli üçün müasir dizayn texnologiyalarından istifadə edə biləcək, obyektləri və sistemləri modelləşdirməyi bacaracaq. Müasir rəqəmsal proqramlar vasitəsilə layihənin ölçü, tekstura, faktura və kompozisiya detallarını nəzərə alaraq tələblərə uyğun bədii keramika və şüşə nümunələri yarada biləcək. Hazır nümunələri sərgilər, sifarişçilər və müsabiqələr üçün peşəkar səviyyədə təqdim edə, portfolio hazırlaya biləcək.

<p>PTN 6. Sənaye istehsalının əsaslarını və əşyaların hazırlanmasında istehsal texnologiyalarını mənimsəyib dekorativ-tətbiqi sənət və xalq sənətkarlığı məmulatları layihəsinin istehsalata buraxılması üçün texnoloji sənədləri hazırlaya biləcək, istehsalatda məmulatların hazırlanması və onların müəllif nümunəsinə uyğunluğu baxımından nəzarəti həyata keçirməyi bacaracaq. Komanda daxilində yaradıcı əməkdaşlıq quracaq, sifarişçilər, ustalar və istehsalçılarla effektiv mədəni ünsiyyəti bacaracaq.</p>
<p>PTN 7. Dekorativ-tətbiqi sənət və xalq sənətkarlığı ilə məşğul olan qurumlarda, təşkilatlar, firmalar, struktur bölmələrində idarəetmə funksiyalarını yerinə yetirməyi, yeni vəziyyətlərə uyğunlaşmağı və normativ-hüquqi sənədləri praktikada tətbiq etməyi, xidmətlər bazarında yaradıcı məhsulun təşviqi prinsiplərini, sərgilər, müsabiqələr, festivallar, təqdimatlar, quraşdırmalar keçirməyi biləcək və ünsiyyət bacarıqlarına malik olacaq.</p>
<p>PTN 8. Ali təhsil sistemini, təlim prosesini, tədris metodikasını biləcək. Ali təhsil müəssisəsində ixtisas metodikası ilə bağlı biliklərdən istifadə etməklə bakalavriat səviyyəsində ixtisas fənnlərini tədris etməyi bacaracaq. Yüksək ixtisaslı rəssam-pedaqoq funksiyalarını həyata keçirəcək. Bədii keramika və şüşə sənəti sahəsində elmi-metodiki və pedaqoji səviyyədə tədris prosesini aparmağı bacaracaq.</p>
<p>PTN 9. Akademik yazı, danışiq və dürüslüyün əsaslarını biləcək. Mənbələrdən düzgün istifadə etməklə elmi məqalə, esse digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazmağa biləcək. Konfrans, simpozium, seminar və elmi diskussiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq, nəşr etikası bacarığına malik olacaq.</p>
<p>PTN 10. Layihə üzrə komanda quruculuğu və fəaliyyətinin xüsusiyyətlərini, layihədə liderlik, layihə menecerinin vəzifələrini və digər məsələləri biləcək. Layihənin mahiyyəti, vaxt cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzular haqqında biliklərə malik olacaq. Layihələrin çevik idarə edilməsi ilə bağlı riskləri düzgün qiymətləndirə biləcək. "Məhsul sahibi" və "Scrum Master"-in vəzifələri və s. haqqında biliklərə malik olacaq və tətbiq etməyi bacaracaq.</p>

Bədii metal ixtisaslaşması üzrə:

Programının təlim nəticələri (PTN)
<p>PTN 1. Dekorativ-tətbiqi sənətin müasir inkişaf tendensiyalarını, nəzəri əsaslarını, prinsiplərini biləcək. Dekorativ-tətbiqi sənət (bəddii metal) və sənətsünaslıq elminin prinsiplərinə əsaslanaraq bədii metal sənəti nümunələrini təhlil edə biləcək. Mürəkkəb təyinatlı, estetik və funksional tələblərə uyğun olaraq metal materialların digər materiallarla sintezini və müvafiq layihələrin hazırlanmasının plastik həllini bacaracaq. Ənənəvi və müasir metal işləmə texnologiyaları, material növləri (bürünc, mis, gümüş, dəmir və s.) və onların bədii-estetik xüsusiyyətləri barədə geniş biliyə malik olacaq. Bədii sənət və dizaynın fəlsəfi, estetik və mədəni kontekstini dərk edəcək. Əsərlərin konservasiyası, rekonstruksiyası və bərpası prinsiplərini biləcək.</p>
<p>PTN 2. Qara və əlvan materialların xassələrini biləcək. Bu bilikləri layihələrinə yaradıcılıqla (stilizasiya) tətbiq edə biləcək. Müxtəlif metal materialları ilə işləmə texnikalarını (döymə, tökmə, oyma, cilalama və fakturalama, minalama, lehilmə və qaynaq, pirsinq, ştamplama və presləmə, patina və kimyəvi rəngləmə, qalvanoplastika və s.) sərbəst tətbiq edə biləcək. Yaradıcılıq və tədqiqat əsasında bədii metal nümunələri layihələndirə və reallaşdırmağa biləcək.</p>
<p>PTN 3. Avadanlıq və alətlərlə təhlükəsiz və peşəkar səviyyədə işləmə bacarığı nümayiş etdirəcək. Hər bir texnikanın konstruktiv xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq müxtəlif alətlərdən (çəkic, qayçı, maşa, iskənə və s.) məqsədə uyğun şəkildə istifadə edəcək. Əsərlərinin eskizlərini və 3D modellərini rəqəmsal və əl vasitələri ilə hazırlaya, xüsusi heykəltaraşlıq prinsiplərini əks etdirən installyasiyalar</p>

qura biləcək. Sərgilərdə iştirak etmək, sənət əsərlərini təqdim etmək və sənət tənqidi mühitində çıxışlar etmək bacarığına malik olacaq.

PTN 4. Bədii metal sənətində araşdırma metodologiyalarını tətbiq etməyi, eksperimental tədqiqatlar aparmağı, nəticələri sənədləşdirməyi və təqdim etməyi bacaracaq. Fərdi və kollektiv yaradıcılıq layihələrində təşəbbüskar və yenilikçi mövqe tuta biləcək. Milli və dünya mədəni irsini dəyərləndirə, etik və ekoloji prinsiplərə uyğun fəaliyyət göstərə biləcək. Sənət layihələrinin təşkili, emalatxana və studiya fəaliyyətinin idarə olunması bacarıqlarına malik olacaq.

PTN 5. Layihə yaradıcılığını və material seçimini məqsədyönlü şəkildə planlaya biləcək. Bədii metal layihələrinin ilkin mərhələsində ideyanı vizual şəkildə ifadə edə bilən eskizlər hazırlaya biləcək. Müasir rəqəmsal proqramlar vasitəsilə layihənin ölçü, tekstura, faktura və kompozisiya detallarını nəzərə alaraq tələblərə uyğun bədii metal nümunələri yarada biləcək. Hazır nümunələri sərgilər, sifarişçilər və müsabiqələr üçün peşəkar səviyyədə təqdim edə, portfolio hazırlaya biləcək. Komanda daxilində yaradıcı əməkdaşlıq quracaq, sifarişçilər, ustalar və istehsalçılarla effektiv mədəni ünsiyyəti bacaracaq.

PTN 6. Ali təhsil sistemini, təlim prosesini, tədris metodikasını biləcək. Ali təhsil müəssisəsində ixtisas metodikası ilə bağlı biliklərdən istifadə etməklə bakalavriat səviyyəsində ixtisas fənnlərini tədris etməyi bacaracaq. Yüksək ixtisaslı rəssam-pedaqoq funksiyalarını həyata keçirəcək. Bədii metal sənəti sahəsində elmi-metodiki və pedaqoji səviyyədə tədris prosesini aparmağı bacaracaq.

PTN 7. Akademik yazı, danışmaq və dürüstlüyün əsaslarını biləcək. Mənbələrdən düzgün istifadə etməklə elmi məqalə, esse digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazmağa qadirdir. Konfrans, simpozium, seminar və elmi diskusiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq, nəşr etikası bacarığına malik olacaq.

PTN 8. Layihə üzrə komanda quruculuğu və fəaliyyətinin xüsusiyyətlərini, layihədə liderlik, layihə menecerinin vəzifələrini və digər məsələləri biləcək. Layihənin mahiyyəti, vaxt cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzular haqqında biliklərə malik olacaq. Layihələrin çevik idarə edilməsi ilə bağlı riskləri düzgün qiymətləndirə biləcək. "Məhsul sahibi" və "Scrum Master"-in vəzifələri və s. haqqında biliklərə malik olacaq və tətbiq etməyi bacaracaq.

"Akademik yazı və etika" fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Akademik yazının məqsədi, strukturu və üslub xüsusiyyətlərini anlayaraq elmi esse, dissertasiya, məqalə və digər akademik sənədləri məntiqi və peşəkar şəkildə yazmağa qadirdir.

FTN 2. Fərqli akademik janrlarda (məqalə, dissertasiya, tezis, referat və s.) yazı tələblərinə uyğun kontent hazırlamağı və ideyaları ardıcıl və əsaslandırılmış formada ifadə etməyi bacaracaq.

FTN 3. Mənbələrlə işləmə bacarığına yiyələnərək akademik yazılarda müxtəlif istinad sistemlərindən (APA, MLA, IEEE və s.) düzgün istifadə etməyi və plagiatdan yayınmağı bacaracaq.

FTN 4. Elmi diskussiyalar, seminarlar, simpozium və konfranslarda çıxış etmək üçün akademik danışmaq üslubunu mənimsəməklə fikirlərini peşəkar şəkildə təqdim etməyi bacaracaq.

FTN 5. Elmi fəaliyyət zamanı müəlliflik hüquqları, nəşr etikası və akademik dürüstlük prinsiplərini mənimsəyəcək və elmi araşdırmalarda bu prinsiplərə riayət edəcək.

FTN 6. Elmi tədqiqat və yazı prosesində qarşıya çıxan etik dilemmaları və düzgün davranış modellərini analiz edəcək və elmi mühitdə etik qərarlar verməyi bacaracaq.

"Layihələrin idarə olunması" fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Layihənin məqsədlərini, mərhələlərini, resurslarını və maraqlı tərəfləri müəyyən etməklə layihənin planlaşdırılması və əsas idarəetmə elementlərini tətbiq etməyi bacaracaq.

FTN 2. Layihələrdə effektiv komanda qurmaq, rolları bölüşdürmək və layihə menecerinin funksiyalarını yerinə yetirmək üçün liderlik və kommunikasiya bacarıqları nümayiş etdirəcək.

FTN 3. Layihənin vaxt cədvəllərini, büdcəsini, təchizat zəncirini və resurslarını idarə edərək layihənin icrasını planlı şəkildə həyata keçirə biləcək.

FTN 4. Risklərin proaktiv qiymətləndirilməsi, risk cavab planlarının hazırlanması və dəyişikliklərin idarə olunması üzrə biliklərə əsaslanaraq layihə davamlılığını təmin edə biləcək.

FTN 5. "Agile" (çevik) yanaşmaları, o cümlədən Scrum metodologiyasını mənimsəyərək "Məhsul sahibi" və "Scrum Master" rollarını və onların funksiyalarını layihə idarəetməsində tətbiq edə biləcək.

FTN 6. Layihə hesabatları, status yeniləmələri və maraqlı tərəflərlə peşəkar ünsiyyət vasitəsilə layihə fəaliyyətləri üzrə hesabatlılığı və şəffaflığı təmin edəcək.

"Elmi-pedaqoji təcrübə" üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. İxtisasa aid akademik fənlərin proqramlarının hazırlanması, dərslərin tərtib edilməsi, mühazirə və praktiki məşğələlərin təşkili, təlim materiallarının seçilməsi və hazırlanması üzrə bacarıqlar qazanacaq.

FTN 2. Tədris prosesinin planlaşdırılması, auditoriya ilə işləmək, təlim strategiyalarının seçilməsi, tələbələrin fəallığını artırmaq üçün müasir təlim metodlarından istifadə etmə bacarığına yiyələnəcək.

FTN 3. Pedaqoji fəaliyyət zamanı fənlərin məzmununu müasir elmi yeniliklərə əsaslanaraq formalaşdırmaq və tətbiq etmək bacarığını inkişaf etdirəcək.

FTN 4. Müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından (ICT), tədris proqram təminatlarından (CAD/CAM/CAE, simulyasiya proqramları, virtual laboratoriyalar) səmərəli istifadə etməyi öyrənəcək.

FTN 5. Tədris fəaliyyətində açıq və səlis akademik ünsiyyət qurmaq, öz bilik və tədqiqat nəticələrini auditoriyaya aydın və əsaslandırılmış formada çatdırmaq bacarığına malik olacaq.

FTN 6. Pedaqoji fəaliyyətin güclü və zəif tərəflərini müəyyən etməyi, refleksiya aparmağı və gələcək fəaliyyət üçün inkişaf istiqamətlərini müəyyən etməyi öyrənəcək.

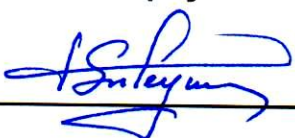
Təhsil proqramı və tədris fəaliyyətlərinin təlim nəticələrinin matrisi

Ali təhsil müəssisəsi aşağıdakı cədvəldən istifadə edərək ixtisaslaşmanın təhsil proqramının təlim nəticələrinin əldə olunmasına necə dəstək verdiyini müəyyənləşdirməlidir.

Tədris fəaliyyətinin (fənnin) adı	Proqramın təlim nəticələri					
	PTN 1	PTN 2	PTN 3	PTN 4	PTN 5	PTN 6
Akademik yazı və etika						
Layihələrin idarə olunması						
Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən məcburi fənlər						
Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən seçmə fənlər						
Elmi-pedaqoji təcrübə						

Razılaşdırıldı:

Elm, ali və peşə təhsili şöbəsinin müdiri

Turxan Süleyman

Mədəniyyət ixtisasları qrupu üzrə işçi qrupunun həmsədrləri

Ceyran Mahmudova

Mehriban Ələkbərzadə